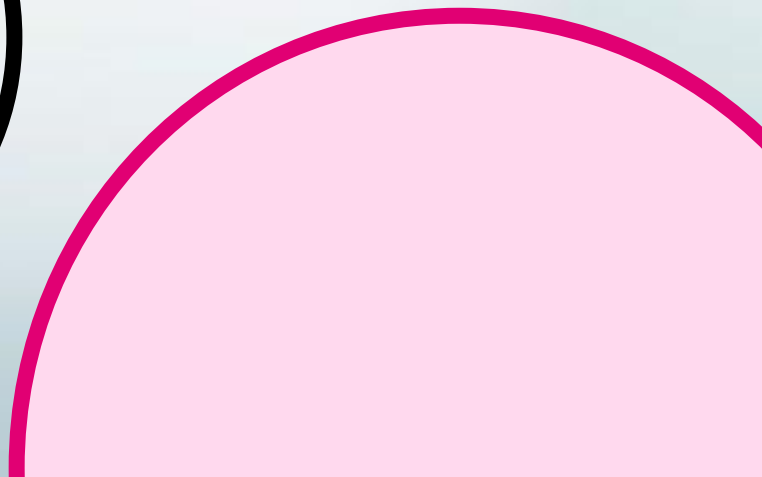
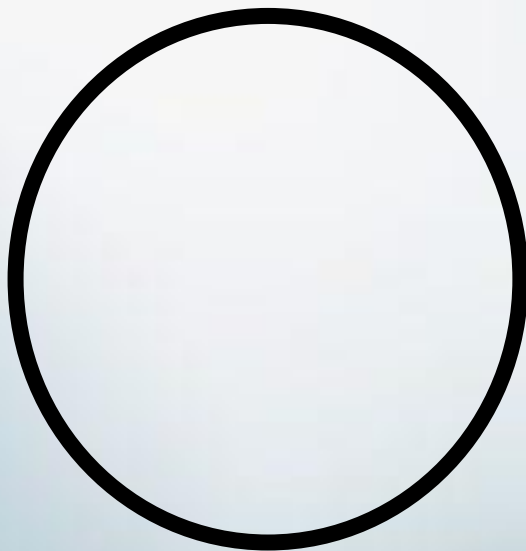

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Politieke ontwikkelingen IMVO 2023	4
3. Inzet en resultaten MVO Platform	5
4. Ontwikkelingen MVO Platform	9
5. Financieel overzicht	11
Bijlage I: Leden MVO Platform 2023	13

1. Inleiding

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de politieke ontwikkelingen in 2023, het werk en de inzet van het MVO Platform en de behaalde resultaten hiervan. De basis van het werk van het MVO Platform in 2023 zijn de missie en de doelen uit het strategieplan 2021-2025: *Bedrijven nemen over de hele keten verantwoordelijkheid voor de effecten van hun activiteiten op sociaal, mensenrechten en ecologisch gebied, daarover verantwoording afleggen en de dialoog aangaan met belanghebbenden*. Het MVO Platform heeft zich tot missie gesteld om bij te dragen aan het realiseren van deze visie door middel van het nastreven van twee doelen:

1. Een sterk maatschappelijk middenveld gericht op het verbeteren van het gedrag en het beleid van bedrijven en op beter overheidsbeleid voor MVO.
2. De Nederlandse overheid vervult een ambitieuze en effectieve rol, ook internationaal, middels een doordachte mix van vrijwillig en verplichtend beleid, waardoor bedrijven zowel ter verantwoording kunnen worden geroepen als actief worden gestimuleerd om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Zie het strategieplan 2021-2025 voor een uitgebreide omschrijving van de doelen en subdoelen. Op basis hiervan heeft het MVO Platform zich voor 2023 de volgende doelen gesteld. Wetgeving en toezicht hierop hadden dit jaar de hoogste prioriteit voor het MVO Platform.

1. De Tweede Kamer neemt een ambitieus wetsvoorstel voor verplichte due diligence regels in Nederland aan. Daarnaast maakt Nederland zich in Europa hard voor ambitieuze wetgeving gebaseerd op de OESO-richtlijnen.
2. Het kabinet komt met een goed voorstel voor implementatie en toezicht op de naleving (inclusief sancties en achterblijversaanpak) van de CSRD (EU-richtlijn voor duurzaamheidsrapportage) en het importverbod voor producten gemaakt met ontbossing. De goede elementen van bestaande toezichthouders op onderdelen van IMVO (ILT, ACM, NVWA, AFM) beïnvloeden toezichthouders die in 2023 worden opgericht.

Naast wetgeving en toezicht hierop had het MVO Platform voor 2023 de volgende doelstellingen op specifieke instrumenten die een belangrijke aanvulling zijn op IMVO-wetgeving:

3. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat neemt ambitieuze IMVO-voorwaarden aan voor alle relevante EZK-instrumenten waarmee bedrijven financiële ondersteuning kunnen aanvragen.
4. Het kabinet brengt (specifieke elementen uit) de Uitvoeringsagenda ambitieus en op korte termijn in de praktijk.
5. Het MVO Platform brengt in kaart op welke wijze de Internationale Sociale Voorwaarden verankert kunnen worden in bindende maatregelen, werkt een plan van aanpak uit en krijgt deze opties op de politieke agenda.
6. De overheid pakt de regie terug op sectorale samenwerking, waarin o.a. de OESO-richtlijnen centraal staan en er transparantie is over de due diligence processen van individuele bedrijven.

Ook werkte het MVO Platform aan de herziening van de OESO-richtlijnen, het VN-verdrag voor mensenrechten en bedrijven en het IMVO-steunpunt, maar deze dossiers werden vooral gevolgd en gemonitord en/of samengewerkt met andere partijen.

Dit jaarverslag begint met een samenvatting van de politieke ontwikkelingen voor IMVO in 2023 (hoofdstuk 2). Hoofdstuk 3 gaat in op het werk van het MVO Platform op bovengenoemde doelstellingen en de daarop behaalde resultaten. In hoofdstuk 4 worden de ontwikkelingen binnen het maatschappelijk middenveld en specifiek het MVO Platform uiteengezet en het werk van het MVO Platform voor een sterk maatschappelijk middenveld. Tot slot is een financiële rapportage van 2023 bijgevoegd in hoofdstuk 5.

2. Politieke ontwikkelingen IMVO 2023

Het kabinet-Rutte IV levert op het dossier IMVO een gemengd beeld op: enerzijds stelt Nederland zich binnen de EU vooruitstrevend op en lijkt zij zich op ambtelijk niveau sterk in te spannen voor overeenstemming van de EU-wetgeving met de OESO-richtlijnen. Anderzijds is er op nationaal politiek niveau vooral veel aandacht voor de zorgen van het bedrijfsleven en lijken de betrokken ministers Adriaansens en Schreinemacher weinig belang te hechten aan daadkrachtig IMVO-beleid en nationale wetgeving.

Minister Schreinemacher (BHOS) besluit na de herindiening van de initiatiefwet in november 2022 het wetgevingstraject aan de zijde van het kabinet zoals afgesproken in het coalitieakkoord, te pauzeren om ruimte te geven aan de initiatiefwet. In de aanloop naar de Provinciale Staten-verkiezingen suggereren de ministers Adriaansens en Schreinemacher in de media dat het kabinet de initiatiefwet hoe dan ook niet zal uitvoeren, zelfs als de Kamer de wet zou aannemen. Er ontstaat begin 2023 grote politieke druk op het CDA en de VVD om de initiatiefwet bij voorbaat af te wijzen. De initiatiefnemers komen pas in september met de beantwoording van de schriftelijke vragen over de initiatiefwet die in januari zijn ingediend. Dit is na de kabinetsval, waarna snel blijkt dat verdere behandeling van de initiatiefwet in 2023 niet meer mogelijk is.

Aan de andere beleidsinstrumenten uit de 'smart mix' werken de ministeries alleen op de achtergrond en met weinig gevoel voor urgentie: het IMVO-steunpunt start zonder duidelijke agenda of promotie en de uitbreiding van IMVO-voorwaarden bij EZK-steun aan bedrijven wordt vertraagd met een jaar. Een overkoepelende doelstelling op IMVO en strategische aanpak ontbreekt. Wel besluit de minister voor BHOS het subsidieloket voor sectorale samenwerking, waarvan al snel blijkt dat bedrijven geen aanvragen doen, opnieuw te gaan bekijken. Het ministerie consulteert het MVO Platform meermaals maar de Kamerbrief komt laat, te laat om nog te bespreken voor de verkiezingen.

In 2023 zou het ministerie van BZ de IMVO-prestaties van bedrijven opnieuw gaan meten, als 0-meting voor toekomstige wetgeving en als eindmeting van de 90%-in-2023-doelstelling. De publicatie van dit onderzoek wordt echter uitgesteld naar 2024. Ondertussen wordt de Transparantiebenchmark beëindigd, dus ook die bron van informatie over het naleven van de OESO-richtlijnen verdwijnt. Minister Schreinemacher roept bedrijven of sectoren niet actief tot orde. Hoeveel bedrijven er onder haar leiding de stap naar verantwoord ondernemen hebben gezet is onduidelijk.

In demissionaire staat laat Schreinemacher meerdere Kamerbrieven lang op haar bureau liggen, blijkt uit de beslisnota's die tegenwoordig worden gepubliceerd: de appreciatie van de (alarterende) NCP-analyse, de voortgangsbrief over het Nationaal Actieplan (NAP) voor Mensenrechten en het Bedrijfsleven en de brief over SeSam laten dermate lang op zich wachten dat behandeling vóór de verkiezingen niet meer mogelijk is. Hoewel minister Schreinemacher het MVO Platform wel uitnodigt voor een gesprek over sectorale samenwerking, zegt ze een afspraak over de Europese wetgeving (de CSDDD) af. Minister Adriaansens van EZK gaat met het MVO Platform in gesprek in maart 2023.

Naast de ambitieuze inzet in Europa (CSDDD) is het kabinet ook binnen de herziening van de OESO-richtlijnen een internationale koploper, met openlijke steun voor de herziening en het noemen van dierenwelzijn en klimaat als speerpunten. Dat de OESO-richtlijnen sterk zijn verbeterd, ondanks flinke tegenlobby vanuit bedrijven, is een groot succes te noemen. Nederland commiteert zich heel bewust opnieuw aan de implementatie van deze internationale normen, en dat geeft veel houvast. De herziene OESO-richtlijnen zijn nu de nieuwe norm voor bedrijven. De Raad en het Europees Parlement formuleren hun posities in reactie op het Commissievoorstel CSDDD. De Raadspositie valt flink tegen en wijkt op meerdere punten af van de OESO-richtlijnen. Het begrip 'waardeketen' komt onder druk te staan en de financiële sector krijgt een uitzonderingspositie. Het EP-compromis is een stuk beter maar levert bij het MVO Platform nog altijd gemengde gevoelens op. In juni gaat de triloog van start.

Daarin onderhandelen het EP, de Raad en de Europese Commissie met elkaar over de uiteindelijke wet. Vlak voor de kerstvakantie komt er witte rook uit Brussel: de onderhandelaars bereiken een akkoord over de CSDDD. Een historische doorbraak waarmee nu eindelijk de stap wordt gezet naar een bindende norm voor verantwoord ondernemen. Tegelijkertijd kent het akkoord ernstige beperkingen: met betrekking tot de financiële sector, de downstream-waardeketen en de reikwijdte.

Ondertussen laten de Tweede Kamerverkiezingen een politieke aardverschuiving zien.

3. Inzet en resultaten MVO Platform

Het werk voor due diligence wetgeving en het toezicht hierop, stonden ook in 2023 centraal voor het MVO Platform. De nadruk lag hierbij op de invoering van due diligence-wetgeving in Nederland door middel van de Initiatiefwet voor Duurzaam en Verantwoord Internationaal Ondernemen. Nadat in mei de trioloog voor de CSDDD van start gaat, komt het Europese traject in een stroomversnelling, met het uiteindelijke hoogtepunt de compromis die in december 2023 werd bereikt voor de Corporate Sustainability Due Diligence Directive.

Daarnaast vraagt het MVO Platform ook aandacht voor andere onderdelen van de beleidsmix. Maar waar 'IMVO-voorwaarden voor steun van EZK' oorspronkelijk een belangrijke doelstelling was, bleek dit dossier vrijwel stil te komen liggen. Wel waren er andere interessante ontwikkelingen en resultaten waar het MVO Platform een rol in speelt:

- ✓ De Nederlandse inzet op de CSDDD is ambitieus, inhoudelijk sterk en succesvol.
- ✓ Het kabinet wil meer samenhang najagen tussen alle stukken (thema) wetgeving
- ✓ De ChristenUnie lanceert een tienpuntenplan MVI – met twee punten van het MVO Platform
- ✓ Minister Schreinemacher repareert het subsidiekader voor sectorale samenwerking na een gesprek met MVO Platform, de bonden en bedrijfsleven.
- ✓ De OESO-richtlijnen worden herzien, ook hier speelt Nederland een effectieve, positieve rol.

Due diligence-wetgeving

De aanneming van IMVO-wetgeving is urgent, langverwacht en beloofd, maar wordt in 2023 niet gerealiseerd. Wel worden er (opnieuw) belangrijke stappen gezet in Nederland maar vooral de EU:

- Op EU-niveau bereikt het Europees Parlement op 1 juni 2023 een compromis over de onderhandelingspositie voor de triloog, die bijna direct daarna van start gaat. De verwachting is dat de triloog eind 2023 of begin 2024 tot een akkoord komt.
- In september komen de initiatiefnemer met de beantwoording en een Nota van Wijziging, die het wetsvoorstel op een aantal punten wijzigt. Door de kabinetsval is er geen mogelijkheid meer om de initiatiefwet nog in 2023 te behandelen. Hiervoor ontstaat pas weer ruimte als de Kamer op gang is gekomen na de verkiezingen.
- Het NCP maakt op verzoek van de Kamer een analyse van de EU-voorstellen voor de CSDDD ten opzichte van de geactualiseerde OESO-richtlijnen, ze zijn zeer kritisch. Minister Schreinemacher komt met een teleurstellende kabinetsreactie, waarin ze vooral wijst op verbeteringen in de Raadspositie en 'OESO-conformiteit' gelijk lijkt te stellen aan het opnemen van de zes stappen van het due diligence-proces in de EU-Richtlijn, ongeacht de inhoud daarvan. Uit de beslisnota blijkt dat de minister expliciet nog heeft verzocht om verwijzingen op te nemen in de Kamerbrief over het vrijwillige karakter van de OESO-richtlijnen en de Impacttoets Ondernemingsklimaat – niet geheel toevallig twee lobbypunten van het conservatieve bedrijfsleven.
- Toch is de inzet van Nederland om de CSDDD meer in lijn te krijgen met de OESO-richtlijnen ambitieus en effectief. Het doet inhoudelijk sterke voorstellen waarvan enkele belangrijke ook een meerderheid krijgen in de Raad. Zoals de risico-benadering bij due diligence, inkooppraktijken en de klimaatverplichtingen.

- Vlak voor het verkiezingsreces stemt de Kamer in met twee moties van Stieneke van der Graaf. De [eerste motie](#) vraagt het kabinet de NCP-analyse te delen met de EU-onderhandelaars en zich “in de triloog tot het uiterste in te spannen om de NCP-zorgen ten aanzien van het niet voldoen aan de OESO-richtlijnen te adresseren”. Ook dient het kabinet “te streven naar Europese invo-wetgeving die in lijn is met de OESO-richtlijnen”. De [tweede motie](#) vraagt het kabinet om bij de vertaling van de EU-Richtlijn in Nederlandse wetgeving “een grondige impacttoets” uit te voeren op de effecten van de Richtlijn op ontwikkelingslanden (de SDG-toets), met daarbij bijzondere aandacht voor mensenrechten en het milieu én de overeenstemming met de OESO-richtlijnen. Zo kan deze SDG-toets hopelijk een mooie tegenhanger vormen voor de Impacttoets Ondernemingsklimaat.
- Volt stelt in oktober 2023 een serie [Kamervragen](#) over de gang van zaken rondom de NCP-analyse, de opmerkelijke argumentatie en de inzet van Nederland in de EU.

Via de werkgroep Wetgeving geeft het MVO Platform in 2023 wederom via drie sporen de inzet voor het realiseren van due diligence-wetgeving vorm: politiek, inhoud en campagne. In de eerste helft van 2023 richt de lobby zich met name op de initiatiefwet en in mindere mate op de Nederlandse Europarlementariërs die zouden stemmen over het onderhandelingsmandaat voor de triloog over de CSDDD. Richting de zomer en de tweede helft van 2023 komt de nadruk op de triloog te liggen, en met name de inbreng van de Nederlandse regering daarbinnen.

Publicaties van het MVO Platform:

- Positiepaper: [Rondetafel Wetsvoorstel Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen](#)
- Inhoudelijke reactie en aanbevelingen: [Wet Verantwoord en Duurzaam Internationaal Ondernemen](#)
- [Overzicht van betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen en milieuschade Nederlands bedrijfsleven \(2020-2022\)](#)
- [Brief Commissiedebat Informele Raad Buitenlandse Zaken Handel d.d. 7 maart 2023](#)
- Korte (pers)reacties op het aangenomen mandaat van het [Europees Parlement](#) (juni) en het [triloogakkoord](#) (december)
- [Uitnodiging voor een gesprek aan minister Schreinemacher](#)
- Opiniepaper: [Mensen in ketens door prof. Harry Hummels over welzijn en bloei van stakeholders in internationale bedrijven](#)
- Inhoudelijke reactie en aanbevelingen: [Aandachtspunten triloog Corporate Sustainability Due Diligence Directive](#)
- Nieuwsbericht: [Reactie op analyse Nationaal Contactpunt \(NCP\) over overeenstemming met OESO-richtlijnen](#)
- Visiestuk: [Speciale aandacht in due diligence-wetgeving voor gemarginaliseerde groepen en gendersensitiviteit](#)
- [Suggesties partijprogramma's Tweede Kamerverkiezingen](#)

Toezicht en andere wetgevingsdossiers

Naast brede due diligence-wetgeving zijn er diverse andere Europese wetgevingsinitiatieven in ontwikkeling of al afgerond. Daarbij gaat het om initiatieven gericht op bepaalde sectoren of risico's: transparantie (CSRD), ontbossing, dwangarbeid, grondstoffen of batterijen. Goede samenhang op basis van het internationale normenkader komt in 2023 iets dichterbij. Het kabinet zoekt naar een coherente aanpak, dat wordt o.a. duidelijk uit de grondstoffenstrategie.

Bedrijven nemen de komst van de CSRD serieus en bereiden zich voor. Maatschappelijke organisaties, leden van het MVO Platform, beseffen zich wel dat deze wetgeving belangrijk is, maar werken er voornamelijk niet direct op. Of de rapportagestandaarden die worden uitonderhandeld in 2023 het gewenste niveau bereiken is niet duidelijk voor het MVO Platform. Wel komen de eerste

consultatieverzoeken van bedrijven binnen bij leden, om deel te nemen aan de zogehete dubbele materialiteitstoets. Het MVO Platform spreekt met de ILT, NVWA, ACM en AFM en maakt daaruit op dat het toezicht versnipperd is, dat de meeste autoriteiten ambitie hebben om op effectieve wijze te handhaven, maar dat uitwisseling onderling nog niet van de grond moet komen. Het MVO Platform geeft ook [input](#) op de consultatie over de implementatie van de CSRD.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeverschap en Inkopen (MVOI)

Het werk van het MVO Platform voor maatschappelijk verantwoord Opdrachtgeverschap en Inkopen (MVOI) in 2023 werd deels apart gefinancierd door FNV en CNV Internationaal. Het jaar begon met een interessante uitwisselingsessie tussen contractmanagers over toepassing van de ISV, wat interessante inzichten opleverde over de ambities die bepaalde contractmanagers zich stellen die verder gaan dan de ISV. Deze bijeenkomst was een uitgestelde sessie uit 2022.

Kort nadat MVO Platform en MVO Nederland (eind 2022) het kabinet opriepen tot meer ambitieuze en richtinggevende maatregelen in de Uitvoeringsagenda, werden Kamervragen door de PvdD gesteld voor de nog niet uitgevoerde [motie van Van Raan](#). Deze vragen vroegen om ambitieuze en meetbare doelen voor MVI en verankering van de ISV in de Aanbestedingswet. [Antwoorden hierop](#) kwamen begin 2023 en hiermee werd eindelijk duidelijkheid gegeven over de planning van de onderzoeken uit de Uitvoeringsagenda en werd aangegeven dat deze opgevolgd zullen worden met beleidsreacties. Positief is ook dat het perspectief en de kennis van maatschappelijke organisaties en vakbonden bij de implementatie van de ISV, due diligence en diverse elementen uit de Uitvoeringsagenda worden betrokken. Dit heeft ertoe geleid dat het MVO Platform in 2023 verschillende malen is geconsulteerd over de opzet en/of inhoud van onderzoeken. Het MVO Platform heeft zo input gegeven op het onderzoek naar de betere integratie van de OESO-richtlijnen in het MVOI-beleid, het onderzoek naar verbreden van de risicosectoren van de ISV en het gebruik van certificering in aanbestedingen. Ook doet het MVO Platform in mei [suggesties voor een ISV-beleid in lijn met de OESO-richtlijnen](#), een document dat van pas komt in de verschillende onderzoeken waar BZK en BZ aan werken. De resultaten hiervan worden pas in 2024 verwacht. Verschillende rapportages¹ laten gedurende het jaar zien dat er nog steeds onvoldoende inzicht is in de daadwerkelijke toepassing van de ISV in aanbestedingen, net als de daadwerkelijke impact hiervan.

In het voorjaar heeft het MVO Platform contact met de ChristenUnie om het gebrek aan integratie van de OESO-richtlijnen in het Rijksinkoopbeleid te agenderen, wat er uiteindelijk toe leidt dat deze partij (op de laatste dag van de vorige Kamerperiode) – samen met GroenLinks/ PvdA, SP en Volt tien voorstellen voor een duurzamer en socialer inkoopbeleid van de overheid' indient. Twee van deze voorstellen komen van het MVO Platform en betreffen het beter in lijn brengen van het beleid met de OESO-richtlijnen en het verplicht stellen van gepaste zorgvuldigheid voor alle overheidsinkoop. Hoewel de uiteindelijke resultaten nog op zich laten wachten, zorgen deze voorstellen voor veel reuring in inkoopland. Minister Adriaanse zegt een [kabinetsreactie toe voor het eerste kwartaal van 2024, inclusief de uitkomst van de verkenning](#), hoe het MVOI-beleid meer in lijn gebracht kan worden met de OESO-richtlijnen. Hiervoor worden meerdere betrokken ministeries nu gevraagd na te denken over de OESO-richtlijnen en dat is op zichzelf al winst. Verder organiseerde het MVO Platform een kleine besloten sessie met academici om na te denken over hoe de OESO-richtlijnen verplicht kunnen worden in het inkoopbeleid van de overheid.

---

¹ o.a. Jaarrapportage Bedrijfsvoering '22, [infographic PIANOo](#) en [onderzoek RIVM](#)

Sectorale samenwerking

Nadat het IMVO-convenantenbeleid werd uitgekleeft tot een Subsidieprogramma Sectorale Samenwerking, komt minister Schreinemacher in 2023 met een toezegging om het beleid opnieuw te bekijken. Een zogenaamd *peilmoment* aan het einde van het eerste jaar van het subsidiebeleidskader levert een serie consultatierondes op georganiseerd door het ministerie. Op 14 augustus nodigt de minister het MVO Platform, bonden en bedrijfsleven uit voor een gesprek met haar. Daarin lijkt ze zeer ontvankelijk. De brief met aanscherpingen van het instrument komt laat, maar bevat vele goede elementen. Bijna alle aandachtspunten van het MVO Platform worden ten goede bijgedraaid: betrekken maatschappelijke organisaties en sociale dialoog komt weer terug, aparte financieringsstroom voor maatschappelijke organisaties, overheid ziet rol voor aanjagen en toezien op kwaliteit, alle zes stappen van due diligence (en niet slechts één stap), monitoring van de voortgang van individuele bedrijven op gepaste zorgvuldigheid. Het instrument komt daarmee weer dichtbij de OESO-richtlijnen te staan en dat is belangrijk. De financiële middelen en ambitie zijn echter beperkt, er is slechts ruimte voor vier samenwerkingsverbanden en dat is weinig. Ook wil het ministerie het instrument opnieuw bekijken als er meer bekend is over wetgeving, waaronder hoe sectorale samenwerking een rol kan spelen bij wetgeving. Wat dit zal betekenen en of dit voor afzwakking van beleid zal leiden is nog niet duidelijk.

Update OESO-richtlijnen

Het MVO Platform heeft in haar werk voor de geüpdatet OESO-richtlijnen vooral geleund op het werk van OECD Watch. In januari houdt de OESO een publieke consultatie, het MVO Platform roept leden op om hier vooral op te reageren. In Parijs werkt de OESO verder aan tekstvoorstellen voor een update van de OESO-richtlijnen, die de steun van landen en stakeholders moet krijgen. Het MVO Platform heeft hierin nauw contact gehouden met de BuZa-gezant. In maart laat minister Schreinemacher in een brief naar de Kamer weten dat Nederland zich inzet op een herziening van het milieuhoofdstuk, waarbij de focus ligt op het integreren van klimaatgerelateerde vraagstukken, biodiversiteit en ontbossing. Ook pleit Nederland o.a. voor opname van dierenwelzijn en het explicieter maken van de veiligheid van mensenrechtenverdedigers.

In juni is de kogel door de kerk: de 'hoeksteen' voor verantwoord ondernemen – de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen - is herbevestigd! De OESO trekt zich niets aan van pogingen om IMVO-standaarden te verzwakken. Ze bevestigt, verduidelijkt en moderniseert de alom erkende Richtlijnen. Het MVO Platform publiceert een reactie. Nederland commiteert zich opnieuw aan de implementatie van deze internationale normen, en dat geeft veel houvast. De herziene OESO-richtlijnen zijn nu de nieuwe norm voor bedrijven. Het MVO Platform brengt de updatet OESO-richtlijnen onder de aandacht van verschillende ministeries en uitvoeringsorganen en hanteert deze vervolgens als nieuwe norm voor bedrijven. MVO Platform schrijft een [reactie op de herziening](#).

IMVO-voorwaarden bij overheidssteun EZK

Begin 2023 blijkt dat de eerder beloofde brief van het Ministerie van EZK – waarin een besluit werd verwacht over de uitbreiding van IMVO-voorwaarden bij overheidssteun naar alle subsidiekanalen bij EZK - wordt vertraagd met een jaar. De reden blijft onduidelijk, op de achtergrond horen we dat zaken enerzijds langer duren dan gedacht en anderzijds dat er flink wat weerstand is. Het MVO Platform spreekt haar verbazing uit, maar omdat er dit jaar geen grote kansen liggen voor dit dossier en het geen prioriteit had voor het MVO Platform in 2023 zijn hier verder geen acties op ondernomen.

IMVO-steunpunt

Het MVO Platform volgt het IMVO-steunpunt in 2023 vooral op afstand en als lid van de klankbordgroep. Het IMVO-steunpunt ging in september 2022 van start, maar zonder duidelijke agenda en promotie. Door onder anderen capaciteitsproblemen wordt een eerder toegezegde campagne begin 2023 'on hold' gezet en wordt deze op de achtergrond 'doorontwikkeld'. Halverwege

het jaar blijkt het aantal vragen van bedrijven minimaal te zijn, maar dit neemt gedurende het jaar langzaam toe. Men kijkt vooral naar de ontwikkelingen rondom wetgeving (in Nederland of in Europa), waarmee groei in de vraag van bedrijven wordt verwacht. Wel zegt het IMVO-steunpunt toe de OESO-richtlijnen centraal te blijven stellen in haar werk, wat vooral belangrijk wordt als wetgeving onder de OESO-richtlijnen komt te vallen.

VN Verdrag voor mensenrechten en bedrijfsleven

Het MVO Platform ondersteunt in haar werk op dit dossier het werk van de coalitie NL4Treaty. Het MVO Platform en NL4Treaty spreken op 25 september met het ministerie van Buitenlandse Zaken over de noodzaak om inzet te tonen voor een VN Verdrag over bedrijven en mensenrechten. De volgende onderhandelingsronde daarvan vindt in oktober in Genève plaats. Daar ligt een nieuwe concepttekst voor die wordt besproken, maar ook de relatie tot en coherentie met Europese due diligence wetgeving komen aan bod. Het ministerie kijkt naar de optie om met andere welwillende landen samen op te trekken om voor een stevig EU-onderhandelingsmandaat te pleiten.

4. Ontwikkelingen MVO Platform

Coördinatiepunt

Het coördinatiepunt van het MVO Platform is ondergebracht bij SOMO. In 2023 bemensen Gisela ten Kate, David Ollivier de Leth en Trude Vredeveld het coördinatiepunt. Daarnaast is Manon Wolfkamp, als freelancer, wederom ingezet voor het leiden van de werkgroep wetgeving en de campagne IDVO. Het MVO Platform werkt voor de interne en externe communicatie samen met medewerkers van het communicatieteam van SOMO. In 2023 bestaat de stuurgroep van het MVO Platform uit vertegenwoordigers van FNV (voorzitter), Milieudefensie, Oxfam Novib, Fairtrade Nederland en SOMO.

Het coördinatiepunt van het MVO Platform probeert continue bij haar leden te peilen of de focus en de aanpak van het MVO Platform aansluit bij de behoeften en verwachtingen van de leden, voornamelijk tijdens Platformvergaderingen, (ad-hoc) lobbyoverleg of andere bijeenkomsten. In oktober is een sessie georganiseerd om de prioriteiten en focus voor 2024 te bepalen, als basis voor het jaarplan.

Omdat het werk van de Werkgroep Wetgeving per 1 januari wordt opgenomen in het kernwerk en kernbegroting van het MVO Platform, is er in 2023 op verschillende momenten gesproken over deze overgang. Tijdens de eerste Platformvergadering in 2023 werd een akkoord bereikt over de nieuwe ledenbijdrage die vanaf 2024 gaan gelden. Over de praktische en organisatorische implicaties is op verschillende momenten met de Stuurgroep en later met het hele Platform gesproken. In september is een planning en overzicht naar het hele Platform gestuurd.

Communicatie

Het MVO Platform communiceert intern via mailinglijsten, de interne nieuwsbrief en de online Community. Er zijn in 2023 elf nieuwsbrieven verstuurd naar ongeveer 120 ontvangers. Voor externe communicatie gebruikt het MVO Platform de website (beschikbaar in het Nederlands en Engels) en X. Het aantal bezoekers op de website was in 2023 ongeveer hetzelfde als het jaar daarvoor. Het aantal volgers op X groeide in 2023 met 4%. Ook heeft het MVO Platform halverwege het jaar een LinkedIn-account geopend. Dit wordt nu nog minder intensief gebruikt dan X, maar heeft aan het eind van het jaar meer dan 400 volgers, waarmee we toch weer een andere doelgroep aanspreken.

Het IDVO-netwerk communiceert zowel via nieuwsbrief, X, LinkedIn en haar website www.idvo.org. IDVO stuurde in 2023 vier nieuwsbrieven naar bijna 300 contacten. De website wordt dubbel zo vaak bezocht als in 2022, wat vooral veroorzaakt is door de verschillende campagne momenten dit jaar en

het gebruik van de campagnesite www.desweatshop.nl, maar ook door de vele ontwikkelingen rondom wetgeving. Op X heeft IDVO meer dan 200 volgers, op LinkedIn ligt dat hoger op 624 volgers. Zie bijlage II voor een uitgebreid campagneverslag, met daarin de verschillende campagnemomenten.

Interne uitwisseling

Het MVO Platform organiseert in 2023 vijf Platformvergaderingen, vier stuurgroep vergaderingen en diverse (ad-hoc) lobby- en/of uitwisselingsbijeenkomsten. Tijdens de platformvergadering worden alle ontwikkelingen in de lopende dossiers besproken. De werkgroep wetgeving komt steeds voorafgaand aan de platformvergadering bij elkaar, halverwege het jaar wordt dit al samengevoegd met de platformvergaderingen, om overlap te voorkomen. Daarnaast komen de verschillende werkgroepen 'inhoud', 'politiek' en 'campagne' in kleinere setting regelmatig bijeen, afhankelijk van de ontwikkelingen. Daarnaast zijn specifiek sessies georganiseerd over verschillende thema's.

Externe uitwisseling

Het MVO Platform is adviserend lid van de SER-commissie Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) en nam ook in 2023 deel aan de vergaderingen van deze commissie. De IMVO-commissie is vijf maal bijeengekomen. De commissie spreekt in 2023 meermaals over de mogelijkheid en inhoud van een advies over sectorale samenwerking en wetgeving, maar dat blijkt toch niet haalbaar; de sociale partners kwamen er niet uit. In de laatste bijeenkomst spreekt de commissie zich uit (met een 'narratief' voor intern gebruik) over het belang van de OESO-richtlijnen.

Halverwege het jaar besluit het coördinatiepunt dat het MVO Platform deel neemt aan het NCP+ overleg, als plaatsvervanger van OECD Watch / SOMO. Dit is een overleg van het NCP met hun belangrijkste stakeholders (zoals ministeries, VNO-NCW, FNV, SER). Er wordt over het werk van het NCP gesproken en ontwikkelingen in het veld. Het MVO Platform nam eenmaal deel in 2023.

Het coördinatiepunt neemt ook in 2023 weer deel aan de netwerkbijeenkomsten met andere relevante netwerkorganisaties en maatschappelijke organisaties in het veld van MVO, milieu en ontwikkelingssamenwerking. De organisaties spreken onder anderen over de verkiezingen en de zorgen na de verkiezingsuitslag. Ook denken we mee over een bijeenkomst met Partos over het integreren van IMVO-beleid in maatschappelijke organisaties. Verder is er veel contact met bedrijvennetwerk MVO Nederland en met het Breed Mensenrechtenoverleg.

Inzet op Europees niveau via ECCJ

Het MVO Platform is medeoprichter en bestuurslid van de *European Coalition for Corporate Justice* (ECCJ), een Europees netwerk dat nationale coalities en maatschappelijke organisaties uit meer dan tien Europese landen. De inzet van het MVO Platform bij ECCJ wordt mogelijk gemaakt door SOMO. ECCJ streeft naar Europese wet- en regelgeving die maatschappelijke plichten en aansprakelijkheid van bedrijven vastlegt en heeft daar ook in 2023 weer sterk op ingezet, zowel richting het Europees Parlement en de Europese Commissie. Het MVO Platform werkt in 2023 nauw samen met ECCJ aan de realisatie van MVO-wetgeving op Europees niveau.

5. Financieel overzicht

In dit hoofdstuk staan de financiële rapportages van de kernbegroting van het MVO Platform én van de Werkgroep Wetgeving van 2023.

Kernbegroting MVO Platform

De totale lasten komen dit jaar uit op € 263.306,-, waarmee deze iets hoger uitkomen dan begroot. De totale inkomsten in 2023 kwamen uit op € 261,364,-, zoals begroot. Het MVO Platform sluit 2023 af met een klein tekort van € -1.942,-. De reserve van het MVO Platform komt aan het eind van 2023 uit op een bedrag van € 87.139,-. Omdat het overschot van de werkgroep wetgeving direct wordt toegevoegd aan de begroting van het MVO Platform in 2024, begint het MVO Platform het jaar met een reserve van € 37.600,-

Lasten	Begroot	Werkelijk
Personeelslasten		
<i>Personeelskosten coördinatie, module en communicatie</i>	€ 245,676	€ 252,540
Projectlasten		
<i>Communicatie: website en publicaties</i>	€ 10,500	€ 6,794
<i>Overig</i>	€ 2,436	€ 3,973
<i>Onvoorzien</i>	€ 2,800	€ 0
Subtotaal projectlasten	€ 15,736	€ 10,767
Totale lasten	€ 261,412	€ 263,306

Baten	Begroot	Werkelijk
Ledenbijdragen		
ActionAid	€ 5,000	€ 5,000
Amnesty	€ 8,000	€ 8,000
Arisa	€ 2,000	€ 2,000
Both ENDS	€ 8,000	€ 8,000
CNV Internationaal	€ 8,000	€ 8,000
Cordaid	€ 14,000	€ 14,000
Fairfood	€ 5,000	€ 5,000
Fairtrade NL	€ 5,000	€ 5,000
Fair Wear Foundation	€ 5,000	€ 5,000
FNV	€ 18,000	€ 18,000
Goede Waar	€ 500	€ 500
IUCN Nederland	€ 5,000	€ 5,000
Milieudefensie	€ 8,000	€ 8,000
Oxfam Novib	€ 18,000	€ 18,000
PAX	€ 8,000	€ 8,000
Save the Children	€ 14,000	€ 14,000
Schone Kleren	€ 5,000	€ 5,000
Solidaridad	€ 8,000	€ 8,000
SOMO	€ 18,000	€ 18,000
Tax Justice	-	-
Terre des Hommes	€ 8,000	€ 8,000
UNICEF	€ 14,000	€ 14,000
VBDO	€ 2,000	€ 2,000
WAP	€ 5,000	€ 5,000
Woord en daad	€ 8,000	€ 8,000
Subtotaal ledenbijdragen	€ 199,500	€ 199,500

Overige inkomsten:

<i>Bijdrage SER advies IMVO-commissie</i>	€ 1,800	€ 1,752
<i>Extra bijdrage module MVI</i>	€ 6,000	€ 6,000
<i>Extra bijdrage SOMO</i>	€ 54,112	€ 54,112
Subtotaal overige inkomsten	€ 61,912	€ 61,864

Totaal baten	€ 261,412	€ 261,364
Resultaat	€ 0	-€ 1,942

Werkgroep Wetgeving

De totale lasten van de werkgroep wetgeving kwamen dit jaar uit op € 214.716,76,-, waarmee deze iets lager uitkomen dan begroot. De totale inkomsten in 2023 kwamen uit op € 264.255,86,- ruim € 30.000,- meer dan begroot. Samen met het overschot dat al aan het begin van het jaar op de begroting stond, sluit de Werkgroep Wetgeving 2023 af met een overschot van € 49.539,10.

Lasten	Begroot	Werkelijk
Personeelskosten coordinatie en campaigner	€ 152,775.00	€141,949.89
<i>Projectkosten</i>		
<i>Campagne:</i>	€ 47,000.00	€ 64,506.71
<i>Communicatie:</i>	€ 9,750.00	€ 6,460.49
<i>Reiskosten:</i>	€ 900.00	€ 1,799.67
<i>Onvoorzien:</i>	€ 5,000.00	
Subtotaal projectkosten:	€ 62,650.00	€ 72,766.87
Totale lasten:	€ 215,425.00	€ 214,716.76

Baten	Begroot	Werkelijk
<i>Overschot 2022 (en onverwachts 2021)</i>	€ 10,701.11	€ 10,701
<i>Overschot MVO Platform 2021</i>	€ -	€ 8,131
Subtotaal overschot:	€ 10,701.11	€ 18,832
<i>Leden WG Wetgeving</i>		
<i>FairTrade</i>	€ 2,000.00	€ 2,000.00
<i>Oxfam Novib</i>	€ 22,500.00	€ 22,500.00
<i>Woord en Daad</i>	€ 3,000.00	€ 3,000.00
<i>FNV</i>	€ 14,000.00	€ 14,000.00
<i>ActionAid</i>	€ 4,000.00	€ 4,000.00
<i>CNV-I</i>	€ 5,000.00	€ 5,000.00
<i>Milieudefensie</i>	€ -	€ 4,000.00
Totaal Leden WG Wetgeving	€ 50,500.00	€ 54,500.00
<i>Externe fondsenwerving</i>		
<i>ECCJ Subgranting 2023</i>	€ 25,000.00	€ 25,000.00
<i>ECF</i>	€ 50,000.00	€ 50,000.00
<i>FOEE</i>		€ 27,354.50
<i>Humanity United</i>	€ 95,000.00	€ 88,569.25
Totaal externe fondsenwerving	€ 170,000.00	€ 190,923.75
Totaal baten	€231,201.11	€ 264,255.86
Resultaat	€15,776.11	€ 49,539.10

Bijlage I: Leden MVO Platform 2023

Aan het begin van 2023 heeft het MVO Platform 24 leden, in februari sluit IUCN Nederland hierbij aan.

1. ActionAid
2. Amnesty International - sectie Nederland
3. Arisa
4. Both ENDS
5. CNV Internationaal
6. Cordaid
7. Fairfood
8. Fairtrade Nederland
9. Fair Wear Foundation
10. FNV
11. GoedeWaar.nl
12. IUCN Nederland
13. Milieudefensie
14. Oxfam Novib
15. PAX
16. Save the Children
17. Schone Kleren Campagne
18. Solidaridad
19. SOMO
20. Tax Justice NL
21. Terre des Hommes
22. UNICEF Nederland
23. VBDO
24. Woord en Daad
25. World Animal Protection